

функціональну систему охорони здоров'я (в ОАЕ передбачено, що кожен громадянин держави може отримати високоякісне лікування будь-де за кордоном за рахунок держави) тощо.

Висновки. Тож, зваживши усі за і проти, можна зробити висновок, що досліджуваним Близькосхідним країнам вдалося створити особливу модель економіки, яка є неефективною і незрозумілою з точки зору європейців, але, незважаючи на постійну критику, вдало використовується мусульманами і демонструє свою відповідність сучасним вимогам світового ринку.

На додаток хотілося б зазначити, що в кожній з близькосхідних країн «ісламський фактор» має свою специфіку, зумовлену наявністю різниці в релігійних нормах (наприклад, шіїзм - в Ірані, секуляризм - в Туреччині). Тому автор вважає за необхідне подальше вивчення «ісламського фактора» в інших країнах Близького Сходу, оскільки більшість з них є менш інтегрованими в світову економіку та більш «ісламізованими», ніж досліджувані країни Перської затоки.

1. *Human Development Report: 2009:* http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2009_EN_Indicators.pdf
2. *Index of Economic Freedom 2010* – Режим доступу: <http://www.heritage.org/index/ranking>
3. *John Perkins. Islam and Economic Development* – Режим доступу: www.faithfreedom.org/Articles/perkins30410.htm
4. *KOF Globalization index* – Режим доступу: <http://www.globalization-index.org/>
5. *The Global Competitiveness Report 2010-2011:* www.weforum.org/documents/GCR10/index.html
6. www.svobodanews.ru/%2FNews/%2F130106.html
7. *Веб-сайт ЦРУ* – Режим доступу: www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html
8. *Малашенко А. Ислам и политика в государствах Центральной Азии* – Режим доступу: www.ca-c.org/journal/cac-05-1999/st_11_malashenko.shtml

УДК 911.3

Лисюк Х.С.

ЕКОЛОГІЧНА ПЛАТФОРМА РОЗВИТКУ СВІТОСИСТЕМИ

У статті висвітлена актуальність побудови нової екологічної платформи суспільного розвитку та пов'язаної з цим нагальної необхідності трансформації усіх сфер життя. Виділено основні проблеми, що ускладнюватимуть розвиток та запропоновано шляхи їх подолання.

В статье рассматривается актуальность формирования новой экологической платформы развития общества, а также связанная с этим необходимость глубокой трансформации во всех областях. Выделены основные проблемы, которые усложнят дальнейшее развитие в новом направлении и предложены способы их преодоления.

The author researches topicality of a new ecological platform development and the transformations necessity in all spheres. Also the most important problems, which complicate new changes, are sorted out. The author offers some ways of their solving.

Вступ. Проблема глобального потепління та пов'язані з цим загрози існуванню світосистеми в існуючому вигляді були широко висвітлені у

щорічних звітах багатьох міжнародних організацій: Міжнародної енергетичної агенції, Світового Банку. Очевидно, що наукова еліта Заходу приходить до розуміння серйозності екологічних проблем та ідеї про те, що сталий розвиток — це не мрія захисників природи, а реальна необхідність, за втілення якої доведеться боротись, платити і багато у чому собі відмовляти бізнесу та громадянам західного суспільства споживання. У представленій літературі дуже мало уваги приділяється супротиву новим змінам сучасних неоліберальних економік, низькій екологічній освіченості більшості пересічних громадян. Проте саме ці явища в результаті можуть виявитись найбільш загрозливими.

Безумовно, нинішня екологічна ситуація - це один із цивілізаційних викликів. Це виклик новій, поки все ще різномірній світовій цивілізації, сформованій під впливом глобалізаційних процесів. І саме від можливості та якості консолідації різних суспільств буде залежати реакція на екологічний виклик і чи буде вона адекватною та здатною подолати кризу.

Останні дослідження. Вивченням можливих наслідків екологічних змін і шляхів подолання пов'язаних з цим негативних явищ займається низка міжнародних організацій, зокрема ООН, Міжнародна енергетична агенція. До цього процесу в майбутньому будуть активно долучатись різноманітні регіональні утворення, які шукатимуть спільні стратегії і намагатимуться через об'єднання людських, фінансових та інших видів ресурсів більш ефективно вирішувати поставлені завдання.

Мета та завдання. Метою статті є виділення і аналіз основних, перш за все економічних і соціальних перепон на шляху втілення нових екологічних рішень та пропозиції щодо їх подолання. Мета передбачає такі завдання як: 1) огляд та коментарі сучасних тенденцій, що мають відношення до поставленої проблеми; 2) аналіз запропонованої Світовим Банком ідеї “діяти негайно, діяти спільно, діяти інакше” та можливих проблем, що виникнуть на шляху її реалізації.

Виклад основного матеріалу. Проблема емісії вуглекислого газу в атмосферу зараз розглядається як найгостріша. Будучи головним джерелом викидів, енергетика знаходиться в епіцентрі цієї проблеми. Нажаль, сьогодні на динаміку викидів впливає лише ринкова кон'юнктура. Глобальна економічна криза сприяла зменшенню інтенсивності господарської діяльності і, як вважають деякі вчені, дає можливості для трансформацій енергетичного сектора у розвинених країнах. Проте світова економіка швидко оговтується, держави-члени ОПЕК, а разом з ними потужні енергетичні корпорації скоріше за все будуть чинити вагомий супротив програмам зниження емісій. [2]

Саме тому неоліберальна політика держав і вільний ринок, та капіталістична система загалом (як така, де прибуток, а не суспільне благо є головним стимулом розвитку, а його ознакою — збільшення споживання, що посилює антропогенне навантаження) потребують переосмислення та трансформацій. Адже виникає закономірне питання: чи зможуть у системі, яка спричинила екологічну кризу, знайти засоби її подолання. Недарма

саме опісля недавньої економічної депресії громадськість та науковці почали серйозніше задумуватись над альтернативами подальшого цивілізаційного розвитку. Слід зазначити, що донедавна основними генераторами нових ідей у цій сфері були різноманітні антиглобалістські рухи, проте їхні дії не скоординовані, гасла розмиті і антиглобалізм як явище залишається поки більше культурним феноменом, а не політичною силою, здатною суттєво впливати на перебіг світових подій. Тепер до цього процесу активно долучаються міжнародні організації.

Група організацій Світового Банку у своєму звіті з людського розвитку під назвою “ Розвиток та зміна клімату” декларує ідею “діяти негайно, діяти спільно, діяти інакше”. Жодній з вищеперелічених характеристик не можна надавати пріоритетного значення у порівнянні з іншими, вони повинні скласти єдиний план дій та бути належним чином інтегровані в усі сфери суспільного життя: економіку, політику та, що найбільш важливо, бути доступні та відомі пересічному жителю планети. [1]

Спробуємо сформулювати та охарактеризувати основні проблеми, пов'язані із втіленням запропонованого організацією гасла.

Людство не може будувати плани на майбутнє на основі кліматичних умов минулого. Однак постає питання скільки знадобиться часу в умовах “діяти негайно” для того, щоб розуміння нових реалій тісно інтегрувалось у суспільну думку. Тут очевидно буде мати місце інерційність суспільних інституцій, їхня орієнтація на обставини минулого, про що зазначав ще автор інституціональної теорії Т.Веблен . Проте глобалізаційні процеси, стиснення просторово-часових рамок, нові інформаційні технології дають змогу прискорити процес поширення інформації. Тому у даних умовах визначення “хто володіє інформацією — той володіє світом” підтверджує свою актуальність. Інформаційний простір повинен бути заповнений контентом, що дасть змогу бути обізнаними з глобальними проблемами якнайбільшій кількості людей та представить доступні їм засоби турботи про довкілля, насамперед методи підвищення ефективності використання електроенергії. [1],[3]

Друга частина гасла звучить “діяти спільно”. Сьогодні більшість думок сходиться на тому, що міждержавні переговори і напрацювання спільної стратегії у сфері екологічної політики та послідовне її втілення можуть врятувати ситуацію. І справді, за оцінками експертів у наступні 20 років 53% загального об'єму інвестицій припадатиме на електроенергетичний сектор. Ефективність державної політики у перерозподілі цих коштів на користь енергозберігаючих технологій — чималий крок до успіху. Проте досягнення окремих держав не зможуть змінити ситуацію на краще. А міждержавний діалог схоже за все обіцяє бути складним. [2]

Тут можна виділити дві основні проблеми. Перша з них стосується неузгодження між країнами, що розвиваються та Заходом, а фактично питання про те, що відповідальність за екологічну кризу несуть розвинені

країни, що в свою чергу аргументує небажання Китаю та Індії значно знизити емісію вуглекислоти найближчим часом. Друга проблема стосується решти слаборозвинених країн, які в нових умовах екологічної нестабільності виявляються найбільш вразливими. За деякими оцінками на їх частку припадає 75-80 відсотків вартості збитків, спричинених змінами клімату; сюди додаються проблеми відсутності фінансових та технічних можливостей переходу на низьковуглецеві стратегії енергетичного забезпечення. [1]

Для продуктивного вирішення цих проблем країнам перш за все необхідно відмовитися від реалізації своїх геополітичних амбіцій. Очевидно, що розвинені країни володіючи необхідними ресурсами повинні першими здійснити необхідні заходи щодо зниження викидів на своїй території, максимально стимулювати дослідження в області “зелених” технологій, а в подальшому передавати напрацьовані результати слаборозвиненим країнам. При цьому важливо уникнути подальшого збільшення диспропорцій у рівнях економічного та особливо соціального розвитку, що власне і сприяло неадекватному росту антропогенного навантаження у розвинених країнах, які займаючи незначну частину Земної кулі ведуть господарську діяльність, результати якої впливають на усю географічну оболонку.

Третя частина гасла “діяти інакше” вимагає від світової спільноти нових підходів до здійснення довгострокового, комплексного, широкомасштабного планування та гнучкого управління розвитком. Оскільки наслідки господарської діяльності, котрі зумовили наявні екологічні проблеми, зачіпають інтереси усього людства, відповідальність не може бути розділена державними кордонами чи межами цивілізацій, у тому числі фінансова відповідальність. Недавні мітинги громадян Європейського Союзу та їхні скарги на нестачу робочих місць, пов'язану із великою кількістю іноземних заробітчан, схоже доводять той факт, що частина жителів ЄС прагнуть зберегти та ізолювати свій простір добробуту, не усвідомлюючи джерел його існування, глобальних наслідків та власної відповідальності. В Сполучених Штатах серед пересічних громадян досі зберігає популярність народний вираз “геть економію пального”. У таких умовах частина громадськості Західного суспільства та ТНК, котрі стали одним із вагомих гравців на політичній карті світу, можуть чинити опір новим змінам.

Висновок. У другій половині XX століття у суспільній науці Заходу відбулось парадигмальне зрушення у бік соціальної сфери. Не економічний розвиток, а людський був визначений у якості пріоритету. На початку XXI сторіччя він почав мислитися у нерозривному взаємозв'язку зі сталим розвитком та відновленням екологічної рівноваги. Тепер перед світосистемою стоять складні завдання подолання бідності та збереження навколишнього середовища, ці проблеми назріли давно, вони вимагають спільних та негайних дій, ряду складних трансформацій усього суспільства. У свою чергу, український соціум повинен активно

долучатись до вирішення цих завдань, а політика перерозподілу інвестицій та бюджетних коштів цільових програм пов'язаних з електроенергетичним сектором повинна бути однозначною – максимум ресурсів для побудови низьковуглецевої економіки.

1. Доклад о мировом развитии 2010 “Развитие и изменение климата”// www.worldbank.org/wdr
2. Пивоваров С.Э., Максимцева И.А. Сравнительный менеджмент. 2-е изд. - Спб.: Питер, 2008. - 480с.: ил. - (серия "учебник для вузов").
3. World Energy Outlook// www.iea.org

УДК 911.3

Гуцол А.А.

ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ КИТАЮ

Стаття містить характеристику розвитку регіонів та окремих районів КНР. Розкриває основні цілі і риси регіональної політики Китаю. Подає опис механізму реалізації регіональних завдань.

The article contains characteristic of development of the regions and the individual districts of China. It reveals the main goals and the features of the regional policy of China. It gives the description of the mechanism of the regional problems.

Статья содержит характеристику развития регионов и отдельных районов КНР. Раскрывает основные цели и особенности региональной политики Китая. Подает описание механизма реализации региональных задач.

Постановка проблеми. Економічний ріст та загальнодержавний розвиток Китаю зумовлені саме зрушеннями в регіональній сфері і базуються на розвитку регіонів та міжрегіонального співробітництва. Регіональна політика Китаю характеризується поетапністю включення китайських провінцій в міжнародний поділ праці з одночасною їх підтримкою державною владою. Цілями сучасної регіональної політики КНР виступають насамперед зміцнення політичної єдності держави, збереження цілісності її території, сприяння економічному розвитку регіонів та країни в цілому, здійснення програм по вирівнюванню добробуту населення та забезпечення соціальної стабільності в усіх регіонах Китаю. Механізм її реалізації включає створення спеціальних економічних зон, зон високих та новітніх технологій, «відкритих міст».

Виклад основного матеріалу. Сприятливе географічне положення (вихід до моря, наявність великої кількості портів), близькість Гонконгу, Макао і Тайваню, дешева робоча сила, наявність на о. Хайнань природних ресурсів для розвитку туризму, металургії, тропічного землеробства – усі ці фактори вплинули на розвиток вільних економічних зон Китаю.

До початку 2002 р. в Китаї існувало 6 спеціальних економічних зон, понад 30 державних зон економічного та технічного розвитку, 14 відкритих портів, а також зони вільної торгівлі, митні простори, райони та території, що мають спеціальний податковий і торговельний статус. Вони